

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

**MONITORING REALIZACJI
REGIONALNEGO PROGRAMU ROZWOJU
EKONOMII SPOŁECZNEJ
W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM DO
2020 R.**

Kielce, 2017

Wprowadzenie

Monitorowanie realizacji Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie świętokrzyskim jest jednym z zadań wchodzących w zakres koordynacji ekonomii społecznej i pozwala na ocenę stanu realizacji Programu, elastyczne i skuteczne zarządzanie zaplanowanymi działaniami, a także umożliwia podjęcie działań będących odpowiedzią na ewentualne zmiany i bieżące potrzeby zaistniałe w obszarze ekonomii społecznej.

Monitoring „Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie świętokrzyskim do 2020 roku” został opracowany na podstawie danych zastanych oraz analizy wyników badania własnego. Jako narzędzie badawcze zastosowano kwestionariusze ankiet opracowane na potrzeby monitoringu RPRES oraz sprawozdania Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej.

Analiza obejmuje 2016 rok, a w przypadku wskaźników dotyczących OWES-ów – roczny okres działalności tych podmiotów.

Opis ogólnej sytuacji przedsiębiorczości społecznej w regionie

W 2016 roku zostało przeprowadzone badanie naukowe¹, którego głównym celem była diagnoza kondycji sektora ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim – opis stanu ilościowego i jakościowego podmiotów ekonomii społecznej wraz z ustaleniem szans i obszarów rozwoju dotychczasowych i nowopowstających podmiotów ekonomii społecznej. Na podstawie przeprowadzonego badania oszacować można, że sektor ES w województwie świętokrzyskim tworzy ok. 280 aktywnych podmiotów, angażujących w swoje działania, jako pracowników, prawie 3400 mieszkańców województwa. Badanie ujawniło jednak, że duża liczba spośród podmiotów zaliczonych powyżej do sektora ES nie prowadzi w istocie działalności zarobkowej, ani też nie zatrudnia odpłatnego personelu.

Najbardziej rozbieżna wartość dotyczy ilości spółdzielni socjalnych – w wyniku badania oszacowano, iż rzeczywiście funkcjonujących jest ok. 26 (w Ogólnopolskim Związku

¹ Pełny raport z badania znajduje się na stronie www.es.umws.pl; <http://www.es.umws.pl/dokumenty/pobrania/item/69-badania>.

Rewizyjnym Spółdzielni Socjalnych – 52). Na koniec 2016 roku zwiększyła się o 1 liczba warsztatów terapii zajęciowej (dane z OZPS). Pozostałe wartości w odniesieniu do roku poprzedniego pozostały bez zmian (tabela 1).

Tabela1. Stan sektora ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim (2016r.).

Typ PES	Maksymalna liczebność populacji	Ogólna szacowana liczba funkcjonujących PES
Centrum Integracji Społecznej	6	6
Klub Integracji Społecznej	11	11
Warsztaty Terapii Zajęciowej	26	27
Zakład Aktywności Zawodowej	4	4
Organizacje pozarządowe	310	194
Spółdzielnia pracy	22	10
Spółdzielnia socjalna	52	26
Spółka non-profit	4	3
Spółdzielnia inwalidów	3	2

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

Stan realizacji RPRES

Dane ukazujące stan realizacji RPRES zostały ujęte w formie tabelarycznej.

Tabela 2. Stan realizacji Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej

PRIORYTET 1. WZMOCNIENIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO JAKO FUNDAMENTU EKONOMII SPOŁECZNEJ					
Cel szczegółowy	Wskaźnik	Rezultat	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta (2016 rok)	Stan wykonania wskaźnika w %
Cel 1.1 Wspieranie aktywności obywatelskiej	Odsetek RDPP, powołanych w gminach i powiatach województwa świętokrzyskiego	Do 2020 roku w 60% gmin oraz 100% powiatów funkcjonować będą RDPP	62 gminy 14 powiatów	11 gmin 4 powiaty	17,74 28,57
	Rada działalności pożytku publicznego jest powoływana przez organ wykonawczy właściwej jednostki samorządu terytorialnego, czyli w przypadku powiatu- starosta, a w przypadku gminy - wójt, burmistrz albo prezydent na wspólny wniosek co najmniej 5 organizacji pozarządowych i podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, działających na terenie odpowiednio – powiatu albo gminy. RDPP funkcjonuje w gminach: Pacanów, Bodzentyn, Łągów, Łopuszno, Miedziana Góra, Sitkówka-Nowiny, Stąporków, Starachowice, Krasocin, Włoszczowa, m. Kielce oraz w powiatach; kieleckim, opatowskim, skarżyskim, starachowickim.				
	Odsetek JST, które zrealizowały minimum jedną procedurę inicjatywy lokalnej	80% JST w zrealizuje co najmniej raz w roku jedną procedurę inicjatywy lokalnej	93 JST	26	27,96
	Inicjatywa lokalna to forma współpracy jednostek samorządu terytorialnego z ich mieszkańcami w celu wspólnego realizowania zadania publicznego na rzecz społeczności lokalnej. Inicjatywy lokalne miały miejsce na terenie gmin: Pacanów, Stopnica, Imielno, Oksa, Wodzisław, Czarnocin, Skalbierz, Bodzentyn, Daleszyce, Górnio, Masłów, Miedziana Góra, Morawica, Zagnańsk, Gowarczów, Ostrowiec Świętokrzyski, Pińczów, Klimontów, Obrazów, Samborzec, Mirzec, Starachowice, Osiek, Krasocin i m. Kielce oraz w powiecie opatowskim. Ankietowani wskazywali: realizację zadań w ramach funduszu sołeckiego, wsparcie grup inicjatywnych, współorganizację imprez, spotkań, zajęć, wystaw, remontów i budów, prowadzenie świetlic przez organizacje pozarządowe, zagospodarowanie placów zabaw.				
	Odsetek LGD, których członkami jest minimum 1 PES	Połowa LGD posiada wśród swoich członków minimum 1 PES	10 LGD	19	190,00
	Lokalna Grupa Działania to rodzaj partnerstwa terytorialnego tworzonego zwykle na obszarach wiejskich, zrzeszającego przedstawicieli lokalnych organizacji (z sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego) oraz mieszkańców danego obszaru wyznaczonego granicą gmin członkowskich. Podstawą prawną funkcjonowania LGD są ustawy: o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich oraz o stowarzyszeniach. W województwie świętokrzyskim funkcjonuje 19 LGD; członkiem każdej jest podmiot ekonomii społecznej.				

Cel 1.2 Efektywne wykorzystanie potencjału ekonomii społecznej w procesie rozwoju usług aktywnej integracji w społecznościach lokalnych	Odsetek gmin, na terenie których zostaną utworzone spółdzielnie socjalne świadczące usługi społeczne	Na terenie 15% gmin utworzone zostaną spółdzielnie socjalne, świadczące usługi społeczne	16 gmin	2	12,5
	Za usługi społeczne uważa się usługi świadczone w interesie ogólnym: usługi asystenckie, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, usługi wspierania rodziny zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym praca z rodziną (asystentura rodzinna, konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapia i mediacja); usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc prawna, organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”; pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, w tym poprzez usługi placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i specjalistycznej oraz w formie pracy podwórkowej, pomoc rodzinie w opiece i wychowaniu poprzez wsparcie rodzin wspierających, usługi systemu pieczy zastępczej zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, usługi w postaci mieszkań chronionych, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej innych mieszkań wspomaganych. Tylko 2 gminy (Skarżysko-Kamienna, Dwikozy) wykazały, iż na terenie ich działania funkcjonuje spółdzielnia socjalna świadcząca usługi społeczne.				
	Odsetek JST, na terenie których funkcjonują podmioty reintegracyjne (CIS, KIS, ZAZ, WTZ)	Do końca 2020 roku w 50% gmin funkcjonować będą podmioty reintegracyjne	51 gmin	26	51,00
	W województwie świętokrzyskim w 2016 roku w 26 gminach funkcjonował co najmniej 1 podmiot reintegracyjny.				
	Liczba zorganizowanych otwartych spotkań o charakterze równościowym	Raz w roku organizowane będą regionalne spotkania o charakterze równościowym	5	1	20,00
W 2016 roku zostało zorganizowane spotkanie równościowe „Bez barier z ekonomią społeczną” pod hasłem: Solidarność pokoleń – wiek nie jest barierą.					

Cel 1.3 Inicjowanie rozwoju partnerstw i sieci kooperacji na rzecz sektora ekonomii społecznej	Liczba zawiązanych partnerstw/sieci/klastrów/porozumień na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim	Do 2020 roku zostanie zawiązane min. 10 partnerstw /porozumień na rzecz rozwoju ekonomii społecznej	10 partnerstw	5	50,00
	5 partnerstw/sieci/klastrów/porozumień zostało zawiązanych w wyniku działalności Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, Świętokrzyskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej i Kielecko-Ostrowieckiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej				
	Liczba akredytowanych OWES działających w województwie	W województwie działają certyfikowane OWESy w liczbie zgodnej z założeniami regionalnych planów	2	3	150,00
	W województwie funkcjonowały 3 akredytowane OWESy: Kielecko-Ostrowiecki OWES, ŚOWES i (działalność współfinansowana ze środków RPO WŚ na lata 2014-2020) i Świętokrzyski OWES.				

PRIORYTET 2. TWORZENIE TRWAŁYCH MECHANIZMÓW WSPARCIA I KOORDYNACJI EKONOMII SPOŁECZNEJ.					
Cel szczegółowy	Wskaźniki:	Rezultat	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta (2016 rok)	Stan wykonania wskaźnika w %
Cel 2.1 Budowa trwałych mechanizmów koordynacji polityki na rzecz ekonomii społecznej	Odsetek JST uwzględniających ekonomię społeczną w dokumentach strategicznych	Do 2020 roku 100% JST uwzględniać będzie problematykę ekonomii społecznej w dokumentach strategicznych	115 JST	52 gmin 9 powiatów	53,04
	61 jednostek samorządu terytorialnego zawierało zapisy dotyczące ekonomii społecznej w dokumentach strategicznych, najczęściej w: Powiatowych Strategiach Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych, Strategiach Rozwoju Gminy/Powiatu, Gminnym Programie Wspierania Rodziny, Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii, Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy, Programie Współpracy Powiatu z Organizacjami Pozarządowymi oraz innymi Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego, Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie, Programie Rozwoju Przedsiębiorczości w Gminie czy Wieloletnim Programie Gospodarowania Zasobem Komunalnym.				

	Odsetek JST posiadających opracowany lokalny program rozwoju ekonomii społecznej	Do 2020 roku 50% gmin oraz 50% powiatów posiadać będzie opracowany lokalny program rozwoju ekonomii społecznej	51 gmin 7 powiatów	2 gminy	3,92
	Tylko dwa samorządy (Ostrowiec Św. i Włoszczowa) posiadały opracowany lokalny plan rozwoju ekonomii społecznej. W projekcie nowej ustawy o ekonomii społecznej i solidarnej (planowany czas wejścia w życie to 2018 rok) gminy i powiaty będą zobowiązane do sporządzenia lokalnego programu rozwoju społecznego.				
	Liczba funkcjonujących Regionalnych Komitetów Rozwoju Ekonomii Społecznej	Zostanie powołany 1 Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej	1	1	100,00
	Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej został powołany Uchwałą Nr 452/15 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dn. 10.06.2015 r.				
	Liczba posiedzeń Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej	Minimum 2 razy w roku	10	1	10,00
	W 2016 roku odbyło się 1 posiedzenie RKRES; w kolejnych latach planowane są min. 2 spotkania rocznie.				
	Liczba opracowanych analiz lub dot. ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim	Corocznie zostanie opracowanych 2-3 raporty lub analizy	10	2	20,00
	W 2016 roku opracowano: - raport: Klauzule społeczne w województwie świętokrzyskim; - badanie naukowe: Kondycja sektora ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim.				
	Liczba wypracowanych zindywidualizowanych rekomendacji w zakresie wdrażania ekonomii społecznej dla głównych interesariuszy ekonomii społecznej	min. 5 zindywidualizowanych rekomendacji dla głównych interesariuszy ekonomii społecznej	5	3	60,00
	W roku 2016 wypracowane zostały 3 rekomendacje (przyjęte przez RKRES w kwietniu 2017 r.): 1. Podjęcie działań sprzyjających rozwojowi CSR (Corporate Social Responsibility) w województwie świętokrzyskim; 2. Zobowiązanie podmiotów ekonomii społecznej w umowie zawieranej przez OWES - do sprawozdawczości i przekazywania informacji o kondycji podmiotu w oparciu o narzędzie bazodanowe przekazane przez ROPS; 3. Zapis w umowach beneficjentów CT9 iv o współpracy z OWES.				
	Liczba utworzonych portali internetowych	1 portal internetowy	1	1	100,00

	służących wzmocnieniu potencjału podmiotów ekonomii społecznej z woj. świętokrzyskiego				
	Powstała strona www.es.umws.pl				
	Liczba pracowników JST, instytucji pomocy i integracji społecznej oraz innych podmiotów objętych doradztwem w zakresie ekonomii społecznej w tym: klauzul społecznych oraz tworzenia lokalnych planów rozwoju ES	min. 150 pracowników JST, IPiS oraz innych podmiotów objętych doradztwem w zakresie ekonomii społecznej	150 pracowników	20	13,33
	W 2016 r. 3 doradców/konsultantów udzieliło 20 pracownikom JST, instytucji pomocy i integracji społecznej oraz innych podmiotów doradztwa z zakresu ekonomii społecznej.				
	Liczba wypracowanych konceptji sieci usług wsparcia ekonomii społecznej finansowanych z RPO WŚ	1 koncepcja sieci usług wsparcia ekonomii społecznej finansowana z RPO WŚ	1	1	100,00
	Liczba powołanych grup tematycznych dot. rozwoju ekonomii społecznej	min. 4 grupy tematyczne dot. rozwoju ekonomii społecznej	4 grupy tematyczne	4	100,00
	Zostały powołane 4 grupy tematyczne: - ds. współpracy pomiędzy nauką, NGO a biznesem. ds. współpracy OPS, PCPR, PUP, NGO, OWES dla uzyskania synergii współdziałania w procesie aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ds. współpracy podmiotów o charakterze reintegracyjnym (CIS, KIS, ZAZ, W TZ), ds. współpracy ROPS z OWES.				
	Liczba zorganizowanych regionalnych targów ekonomii społecznej	Raz w roku	5	1	20,00
W 2016 r. zostały zorganizowane I Świętokrzyskie Targi Ekonomii Społecznej.					

Cel szczegółowy	Wskaźniki:	Rezultat	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta (2016 rok)	Stan wykonania wskaźnika W %
--------------------	------------	----------	---------------------	-------------------------------------	---------------------------------------

Cel 2.2 Budowa i rozwijanie sieci wsparcia podmiotów ekonomii społecznej	Liczba środowisk, które w wyniku wsparcia OWES podjęły realizację wspólnego przedsięwzięcia	Każdy OWES będzie zaangażowany w tworzenie min. 10 przedsięwzięć	20 przedsięwzięć	5	25,00
	Liczba PES założonych w wyniku działalności OWES	Min. 2 PES przez 1 OWES	4 PES	12	300,00
	Odsetek PES, które powstały w wyniku działalności OWES, a działają dłużej niż 18 miesięcy	Minimum 70% PES spośród przedsiębiorstw działających dłużej niż 18 miesięcy	70%	0	0,00
	Z uwagi na krótki okres działania OWESów wskaźnik na poziomie zerowym.				
	Liczba NGO's działających dłużej niż rok, które w wyniku działania OWES zaczęło prowadzić działalność gospodarczą	Min. 1 ekonomizowane NGO w każdym powiecie, w którym działa OWES	30 ngo	3	10,00
	Liczba miejsc pracy utworzonych w wyniku działalności OWES	min. 437 miejsc pracy w PES (nowoutworzonych i funkcjonujących)	437 miejsc pracy	14	3,20
	Liczba PES, w których wdrożono Program rozwoju	Na terenie każdego z powiatów zostanie wdrożonych rocznie min. 2 programy rozwoju PES	140	64	45,71
	Odsetek klastrów, których członkiem jest minimum 1 PS	10% dotychczasowych klastrów posiada wśród swoich członków min. 1 PS	10%	2	100,00
	W 2016 roku na obszarze województwie świętokrzyskim działało 15 klastrów: Klaster Turystyki i Rozwoju Regionalnego "Słońce Regionu"; Klaster Medycyna Polska; Stowarzyszenie Producentów Komponentów Odlewniczych KOM-CAST; Pomidor z Ziemi Sandomierskiej; Klaster ogrodniczo-sadowniczy „Ekologiczna żywność”; Świętokrzysko-podkarpacki klaster budowlany INNOWATOR; Grono ceramiczne Końskie-Opoczno; Biomasa Świętokrzyska; Grono Targowe Kielce Świętokrzysko-Podkarpacki Klaster Energetyczny; Klaster Przemysłowy dawnych terenów Centralnego Okręgu Przemysłowego; Klaster Uzdrowiska Świętokrzyskie; Świętokrzyski Klaster Edukacji Zawodowej; Świętokrzyski Klaster Metalowy; „SYNERGIA” Południowo-Wschodni Klaster Ekonomii Społecznej (członkiem są m.in. 2 spółdzielnie socjalne);				

	Klaster Turystyczny „Szwajcaria Bałtowska” (członkiem jest m.in. przedsiębiorstwo społeczne).				
	Liczba badań ewaluacyjnych w zakresie wsparcia, świadczonego przez OWES	Minimum 1 w roku	4	0	0,00
	Z uwagi na rozpoczęcie działania OWESów od września 2016 r. pierwsze badanie ewaluacyjne zaplanowano na 2018 rok				
	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	343 PES	343 PES	168 33/ROPS 135/ OWESy)	48,98
Cel 2.3 Objęcie systemem wsparcia preferowanych obszarów działalności podmiotów ekonomii społecznej	Odsetek PS wśród podmiotów działających w obszarze usług społecznych	20% PS działać będzie w obszarze usług społecznych	20% PS	5	Brak wartości
	Brak możliwości wskazania liczby PS ogółem z uwagi na brak ścieżki weryfikacji statusu przedsiębiorstwa społecznego. Co do zasady, tylko spółdzielnie socjalne są PS (zgodnie z Wytycznymi CT9).				
	Odsetek nowoutworzonych PS działających w branżach określonych w SRWŚ do 2020 roku jako inteligentne specjalizacje	10% nowoutworzonych PS działać będzie w branżach określonych w SRWŚ do 2020 roku jako inteligentne specjalizacje	4 PS	1	25,00
	Na koniec września 2017 r. w regionie działały 33 przedsiębiorstwa społeczne.				
Cel 2.4 Rozwijanie efektywnych mechanizmów wsparcia finansowego PES w regionie	Liczba PES które skorzystały z bezzwrotnych instrumentów finansowych/wolumen udzielonych dotacji	min. 25 PES	25 PES	5	20,00
	Liczba PES, które skorzystały ze zwrotnych instrumentów finansowych/wolumen udzielonych pożyczek/gwarancji bankowych	min. 5 PES	5 PES	3	60,00

	Liczba CIS, którym udzielono wsparcia w formie dotacji	min. 5 CIS	5 CIS	0	0,00
	W 2016 roku nie wpłynęły wnioski o przyznanie dotacji Marszałka Województwa na pierwsze wyposażenie/ prowadzenie działalności przez okres 3 miesięcy Centrum Integracji Społecznej				
	Liczba ZAZ, którym udzielono dofinansowania w ramach środków PFRON	Samorząd Województwa udzieli wsparcia min. 5 ZAZ-om	5 ZAZów	4	80,00
	Odsetek usług użyteczności publicznej, zleconych do realizacji PES-om	10% usług użyteczności publicznej zostanie zleconych PES-om	10% usług użyteczności publicznej	23 JST/117 zleceń	Brak wartości
Z uwagi na brak możliwości określenia liczby wszystkich zlecanych usług użyteczności publicznej nie określono stopnia wykonania wskaźnika. Wskaźnik ten będzie monitorowany rok do roku.					

PRIORYTET 3. EDUKACJA I PROMOCJA EKONOMII SPOŁECZNEJ					
Cel szczegółowy	Wskaźniki	Rezultat	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta (2016 rok)	Stan wykonania wskaźnika W %
Cel 3.1 Wzrost wiedzy na temat przedsiębiorczości społecznej	Liczba pracowników JST, instytucji pomocy i integracji społecznej oraz innych podmiotów, którzy zdobyli wiedzę z zakresu ekonomii społecznej	min. 320 pracowników JST, instytucji pomocy i integracji społecznej oraz innych podmiotów zdobędzie wiedzę z zakresu ekonomii społecznej	320 pracowników	245	76,56
	Odsetek JST stosujących klauzule społeczne w zamówieniach publicznych	w 15% JST stosowane będą klauzule społeczne w zamówieniach publicznych	18 JST	25	138,89

Nowelizacja ustawy Prawo zamówień publicznych w 2016 roku to m.in. rezultat implementacji dyrektyw unijnych dotyczących rozszerzenia możliwości stosowania aspektów społecznych w zamówieniach publicznych. Aspekty społeczne to elementy, jakie ze względu na realizację szczególnych potrzeb społecznych mogą być uwzględniane na poszczególnych etapach procesu udzielenia zamówienia publicznego, poczynając od możliwości istniejących przy definiowaniu przedmiotu zamówienia, możliwości zastrzeżenia zamówienia dla określonych podmiotów, poprzez elementy społeczne, jakie mogą być brane pod uwagę przy określaniu podmiotowych kryteriów dyskwalifikacji oferentów oraz kryteriów zdolności technicznej, definiowaniu pozacenowych kryteriów oceny ofert czy badaniu ofert pod względem rażąco niskiej ceny, aż po uwzględnianie warunków społecznych w dodatkowych warunkach realizacji zamówienia Przyjęto się, że jest to pojęcie szersze niż „klauszule społeczne” rozumiane jako przepisy artykułu 22 ust. 2, 29 ust. 3a oraz 29 ust. 4 ustawy Pzp. W 2016 roku 25 samorządów zastosowało klauzule społeczne w zamówieniach publicznych, w tym: – art. 22 ust. 2 ustawy pzp (zastrzeżenie przez zamawiającego możliwości udziału w postępowaniu wyłącznie dla podmiotów, w których ponad 50% zatrudnionych pracowników stanowią osoby niepełnosprawne – przed nowelizacją ustawy pzp) – 1 (powiat kielecki); – art.29 ust. 3a ustawy pzp (Zamawiający określa w opisie przedmiotu zamówienia na usługi lub roboty budowlane wymagania zatrudnienia przez wykonawcę lub podwykonawcę na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności w zakresie realizacji zamówienia, jeżeli wykonanie tych czynności polega na wykonywaniu pracy w sposób określony w art. 22 § 1 ustawy Kodeks pracy) – 21 (powiaty: kazimierski, kielecki, konecki, ostrowiecki; gminy: Busko-Zdrój, Chęciny, Sitkówka-Nowiny, Słupia (konecka), Ćmielów, Kunów, Michałów, Samborzec, Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Staszów, m. Kielce, Nagłowice, Górnó, Łągów, Morawica, Krasocin); – art. 29 ust. 4 ustawy pzp (określenie w opisie przedmiotu zamówienia wymagań związanych z realizacją zamówienia, które mogą obejmować aspekty gospodarcze, środowiskowe, społeczne, związane z innowacyjnością lub zatrudnieniem, w szczególności dotyczące zatrudnienia osób bezrobotnych, młodocianych, niepełnosprawnych i innych, o których mowa w ustawie. o zatrudnieniu socjalnym) – 4 (powiat opatowski, gminy: Oksa, Bałtów, Staszów). 5 jednostek samorządu terytorialnego zastosowało także aspekty społeczne: ograniczenie możliwości złożenia ofert do podmiotów ekonomii społecznej (powiat kielecki), pozacenowe kryteria ofert: zobowiązanie wykonawcy do zatrudnienia osób na podstawie umowy o pracę – w przypadku usług pocztowych (powiat ostrowiecki i sandomierski), funkcjonalność: produkt lub usługa są dostępne dla osób niepełnosprawnych (m. Kielce i gmina Samborzec).					
Cel 3.2 Kształtowanie postaw przedsiębiorczych w obszarze ekonomii społecznej wśród młodzieży	Liczba szkół, objętych działaniami edukacyjnymi na temat przedsiębiorczości społecznej	min. 100 szkół zostanie objętych działaniami edukacyjnymi na temat przedsiębiorczości społecznej	100 szkół	3	3,00
	W spotkaniu Bez barier uczestniczyli uczniowie 3 szkół ponadpodstawowych. W kolejnych latach planowane są lekcje dotyczące ekonomii społecznej w szkołach oraz udział uczniów w Targach Ekonomii Społecznej.				

	Liczba uczelni wyższych obejmujących w swoim programie tematykę ekonomii społecznej	30 % uczelni funkcjonujących w regionie świętokrzyskim uwzględni w swoim programie studiów tematykę ekonomii społecznej	5 uczelni	0	0,00
	W regionie świętokrzyskim funkcjonuje 15 uczelni wyższych (publicznych i niepublicznych). W trakcie Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości organizowane są Dni Ekonomii Społecznej na uczelniach wyższych, podczas których poruszana jest propozycja wprowadzenia do programów studiów tematyki ekonomii społecznej				
	Liczba uczelni wyższych, w których odbyły się Dni Ekonomii Społecznej	min. w 5 uczelniach wyższych weźmie udział się Dni Ekonomii Społecznej”	5 uczelni	3	60,00
	W 2016 roku Dni Ekonomii Społecznej miały miejsce na 3 uczelniach: w Wyższej Szkole Ekonomii, Prawa i nauk Medycznych w Kielcach, Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach i Politechnice Świętokrzyskiej				
Cel 3.3 Budowa marki ekonomii społecznej	Liczba kampanii radiowych i telewizyjnych promujących przedsiębiorczość społeczną	min. 3 kampanie promujące przedsiębiorczość społeczną	3 kampanie	0	0,00
	Liczba podmiotów ekonomii społecznej z regionu włączonych do systemu certyfikacji „Zakup Prospołeczny”	min. 5 PES uzyska certyfikat „Zakup Prospołeczny”	5 PES	4	80,00
	4 podmioty ekonomii społecznej uzyskały certyfikat – znak promocyjny ekonomii społecznej Zakup prospołeczny: – Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Stykowie; – Zakład Aktywności Zawodowej Caritas Diecezji Kieleckiej; – FUNDACJA "POMOCNA DŁOŃ" Ostrowiec Świętokrzyski; – Fundacja MOŻESZ WIĘCEJ Bilcza.				
	Liczba zorganizowanych konkursów na „Świętokrzyskiego Lidera Przedsiębiorczości Społecznej”	min. 5 konkursów „Świętokrzyski Lider Przedsiębiorczości Społecznej”	5 konkursów	1	20,00

Podsumowanie

Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Świętokrzyskiego do 2020 roku zawiera 43 wskaźniki; obecnie 6 wskaźników jest już osiągniętych na poziomie 100 lub więcej procent (odsetek LGD, których członkami jest minimum 1 PES, liczba akredytowanych OWES działających w województwie, liczba funkcjonujących Regionalnych Komitetów Rozwoju Ekonomii Społecznej, liczba powołanych grup tematycznych, liczba utworzonych portali internetowych; wskaźnik: odsetek JST stosujących klauzule społeczne w zamówieniach publicznych jest badany w danym roku – nie narastająco).

Wśród wskaźników, które docelowo nie zostaną osiągnięte i określa się je jako zagrożone (stopień ich realizacji będzie niższy niż 75%) na chwilę obecną diagnozuje się następujące: liczba uczelni wyższych obejmujących w swoim programie tematykę ekonomii społecznej; Odsetek RDPP, powołanych w gminach i powiatach województwa świętokrzyskiego; odsetek usług użyteczności publicznej, zleconych do realizacji PES-om; liczba CIS, którym udzielono wsparcia w formie dotacji, odsetek nowoutworzonych PS działających w branżach określonych w SRWŚ do 2020 roku jako inteligentne specjalizacje; odsetek gmin, na terenie których zostaną utworzone spółdzielnie socjalne świadczące usługi społeczne.

Wśród przyczyn mających wpływ na nieosiągnięcie wartości docelowych wskaźników zdiagnozowano: brak wpływu/przełożenia na uczelnie wyższe/JST, słabo rozwinięty sektor ES, błędy przy szacowaniu wartości docelowej, a także zmiana sytuacji (np. społeczno-gospodarczej czy demograficznej) mającej wpływ na wartości wskaźników, zmiany w Wytycznych CT9.

Porównanie benchmarkingowe działalności infrastruktury wsparcia w regionie

W II połowie 2016 roku w województwie świętokrzyskim wyróżniono 2 obszary, na których rozpoczęto budowę infrastruktury wsparcia ekonomii społecznej. Obejmowały one:

- subregion północny – powiaty: kielecki, konecki, m. Kielce, ostrowiecki, skarżyski i starachowicki;
- subregion południowy – powiaty: buski, jędrzejowski, kazimierski, opatowski, pińczowski, sandomierski i staszowski.

Stworzenie wyspecjalizowanej sieci instytucji, które animują, ułatwiają i wspierają powstawanie oraz działalność PES w regionie stanowi element wsparcia infrastrukturalnego sektora ekonomii społecznej. Tego typu instytucjami są wyodrębnione jednostki podmiotu lub partnerstwa/konsorcjum podmiotów realizujące usługi wsparcia ekonomii społecznej w zakresie:

- a) animacji i promocji ekonomii społecznej;
- b) wsparcia powstawania nowych podmiotów ekonomii społecznej;
- c) wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych; nie działające dla osiągnięcia zysku lub przeznaczające zysk na działania OWES.

W województwie świętokrzyskim funkcjonują 3 akredytowane OWESy (dwa współfinansowane ze środków RPO WŚ na lata 2014-2020).

SUBREGION PÓŁNOCNY

Dla subregionu północnego usługi na rzecz podmiotów ekonomii społecznej są świadczone przez Kielecko-Ostrowiecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, tworzony przez konsorcjum czterech instytucji: Stowarzyszenie Integracja i Rozwój (Lider), Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Krzemienny Krąg”, Fundacja „PEStka” oraz Stowarzyszenie Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL.

Na obszarze działania OWES funkcjonowały centra integracji społecznej (Kielce, Chmielnik, Ostrowiec Św., Skarżysko-Kamienna), kluby integracji społecznej (Kielce – 5, Chmielnik – 1, Ostrowiec Świętokrzyski – 1, Skarżysko-Kamienna – 1, Morawica – 1, Końskie – 1, Starachowice – 1), 4 zakłady aktywności zawodowej (2 w Kielcach, po jednym w Końskich i Stykowie) oraz 14 warsztatów terapii zajęciowej.

Na obszarze subregionu w wyniku działalności OWES powstało 6 podmiotów ekonomii społecznej, w tym 4 przedsiębiorstwa społeczne. Z bezzwrotnych instrumentów wsparcia skorzystały 3 PESy, na kwotę 418 868,11 zł (w tym 280 000,00 zł to dotacje, 138 868,11 zł – wsparcie pomostowe).

W nowoutworzonych i istniejących przedsiębiorstwach społecznych powstało 14 miejsc pracy, w tym: 12 dla osób wskazanych w definicji PS².

W 24 podmiotach ekonomii społecznej wdrożono program rozwoju.

² Zgodnie z zapisami w definicji przedsiębiorstwa społecznego zostały wskazane grupy osób: bezrobotni, osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, osoby, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych, osoby o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, osoby z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Wspólną realizację przedsięwzięcia podjęły 3 środowiska, rozumiane jako sformalizowana lub niesformalizowana grupa osób lub podmiotów pochodzących z lokalnej społeczności.

Przedsięwzięcie to aktywność realizowana w sposób sformalizowany lub niesformalizowany, która podejmowana jest przez dane środowisko i ma na celu rozwój ekonomii społecznej.

Łącznie wsparciem objęto 73 podmioty ekonomii społecznej.

W obszarze usług społecznych użyteczności publicznej działa 1 przedsiębiorstwo społeczne założone przez KOOWES.

SUBREGION POŁUDNIOWY

Dla subregionu południowego usługi na rzecz podmiotów ekonomii społecznej są świadczone przez Świętokrzyski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, tworzony przez konsorcjum trzech instytucji: Caritas Diecezji Kieleckiej (Lider), Fundacja Centrum Europy Lokalnej oraz Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej.

Na obszarze działania OWES funkcjonowały 2 centra integracji społecznej (powiaty: buski i staszowski), kluby integracji społecznej (Jędrzejów, Busko-Zdrój, Sędziszów) oraz 13 warsztatów terapii zajęciowej. Nie funkcjonuje tu zakład aktywności zawodowej.

Na obszarze subregionu w wyniku działalności OWES powstało 6 podmiotów ekonomii społecznej, w tym 4 przedsiębiorstwa społeczne. Z bezzwrotnych instrumentów wsparcia skorzystały 2 PESy, na kwotę 220 000,00 zł.

W nowoutworzonych i istniejących przedsiębiorstwach społecznych nie powstały miejsca pracy.

W 40 podmiotach ekonomii społecznej wdrożono program rozwoju.

Wspólną realizację przedsięwzięcia podjęły 2 środowiska, rozumiane jako sformalizowana lub niesformalizowana grupa osób lub podmiotów pochodzących z lokalnej społeczności.

Łącznie wsparciem objęto 62 podmioty ekonomii społecznej.

W obszarze usług społecznych użyteczności publicznej działają 2 przedsiębiorstwa społeczne.

Szczegółową realizację wskaźników przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Realizacja wskaźników przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika (narastająco od początku realizacji)	
		KOOWES	ŚOWES
1	Liczba utworzonych spółdzielni socjalnych /przedsiębiorstw społecznych na terenie subregionu w wyniku działalności OWES	4	2
	<i>Za utworzoną należy uznać spółdzielnię</i>		

	<i>socjalną/przedsiębiorstwo społeczne, które posiada wpis do KRS i pozytywnie zaopiniowany biznesplan.</i>		
2	Liczba gmin, na terenie których zostały utworzone spółdzielnie socjalne, świadczące usługi społeczne użyteczności publicznej w wyniku działalności OWES <i>Katalog usług społecznych użyteczności publicznej obejmuje w szczególności usługi:</i> • Promocji i ochrony zdrowia • Pomocy społecznej • Wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej • Gminnego budownictwa mieszkaniowego • Edukacji publicznej • Kultury, kultury fizycznej i turystyki • Polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom • w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej • Wspierania osób niepełnosprawnych (powiat) • Przeciwdziałania bezrobociu (powiat)	1	1
3	Liczba gmin, na terenie których zostały utworzone spółdzielnie socjalne, świadczące usługi społeczne <i>Usługi społeczne należy rozumieć zgodnie z definicją przedsiębiorstwa zgodnie z definicją przedsiębiorstwa społecznego w aktualnie obowiązujących Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020)</i>	0	0
4	Liczba zawiązanych partnerstw/sieci/klastrów na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim w wyniku działalności OWES. <i>We wskaźniku wykazywane są powyższe inicjatywy, jeżeli formalnie ustalono zasady współpracy różnych stron, cele współpracy, kierunki działań, przeprowadzono analizę zasobów i możliwości partnerstwa, sieci i klastra w celu rozwoju ES.</i>	1	2
5	Liczba zawiązanych porozumień/listów intencyjnych na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim w wyniku działalności OWES.	0	2

6	Liczba środowisk, które w wyniku wsparcia OWES podjęły realizację wspólnego przedsięwzięcia. <i>Wskaźnik mierzy liczbę środowisk, które w wyniku działalności OWES przystąpiły do wspólnej realizacji przedsięwzięcia (zgodnie z regulaminem konkursu).</i> <i>Środowisko to sformalizowane lub niesformalizowana grupa osób lub podmiotów pochodzących z lokalnej społeczności.</i> <i>Przedsięwzięcie to aktywność realizowana w sposób sformalizowany lub niesformalizowany, która podejmowana jest przez dane środowisko i ma na celu rozwój ekonomii społecznej.</i>	3	2
7	Liczba PES założonych w wyniku działalności OWES, w tym:	6	6
	Spółdzielnie socjalne	3	2
	Inne przedsiębiorstwa społeczne	1	2
	Pozostałe PES (PES niebędące przedsiębiorstwem społecznym)	2	2
8	Liczba PES, które powstały w wyniku działalności OWES, a działają dłużej niż 18 miesięcy.	0	0
9	Liczba NGO's, które w wyniku działania OWES zaczęły prowadzić działalność gospodarczą.	1	2
10	Liczba miejsc pracy utworzonych w wyniku działalności OWES. <i>Wskaźnik mierzy liczbę miejsc pracy utworzonych w wyniku działalności OWES w nowoutworzonych i istniejących przedsiębiorstwach społecznych.</i>	14	0
11	Liczba PES, w których wdrożono Program rozwoju. <i>Opracowanie programu, planu, koncepcji zmian organizacyjnych, marketingowych itp. oraz ich wdrożenie w PES (lub oświadczenie PES o zamiarze ich wdrożenia).</i>	24	40
12	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem.	73	62
13	Liczba PS działających w obszarze usług społecznych użyteczności publicznej <i>Katalog usług społecznych użyteczności publicznej został wskazany w pytaniu nr 2.</i>	3	2
14	Liczba PS działających w obszarze usług społecznych.	1	1

	<i>Usługi społeczne należy rozumieć zgodnie z definicją przedsiębiorstwa społecznego w aktualnie obowiązujących Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</i>		
15	Liczba nowoutworzonych PS działających w branżach określonych w SRWŚ do 2020 roku jako inteligentne specjalizacje.	1	0
16	Liczba PES, które skorzystały z bezzwrotnych instrumentów finansowych /wolumen udzielonych dotacji.	3 280 000,00 zł dotacje 138 868,11 zł wsparcie pomostowe	2 220 000,00 zł
17	Liczba grup inicjatywnych, które w wyniku działalności OWES wypracowały założenia co do utworzenia podmiotu ekonomii społecznej (PES). <i>Wskaźnik mierzy liczbę grup inicjatywnych, które w wyniku działalności OWES wypracowały konkretne założenia dotyczące utworzenia podmiotu ekonomii społecznej.</i> <i>Grupa inicjatywna to sformalizowana lub niesformalizowana grupa osób lub podmiotów, którą łączy wspólny cel: utworzenie podmiotu ekonomii społecznej i która dla realizacji tego celu podejmuje wspólne działania prowadzące do utworzenia podmiotu ekonomii społecznej.</i>	12	5
18	Liczba miejsc pracy utworzonych w wyniku działalności OWES dla osób, wskazanych w definicji przedsiębiorstwa społecznego.	12	0
19	Liczba organizacji pozarządowych prowadzących działalność odpłatną pożytku publicznego lub działalność gospodarczą utworzonych w wyniku działalności OWES.	1	2
20	Liczba miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty utworzonych w wyniku działalności OWES we wspartych przedsiębiorstwach społecznych.	1,5	0
21	Procent wzrostu obrotów przedsiębiorstw społecznych objętych wsparciem.	Brak danych	0

Źródło: Ankiety OWES.

Analizując wybrane kluczowe aspekty funkcjonowania OWES, nasuwa się wniosek, iż należy zintensyfikować działania OWESów w kierunku tworzenia przedsiębiorstw społecznych (w tym spółdzielni socjalnych), w tym świadczących usługi społeczne, czy

działających w branżach określonych w SRWŚ do 2020 roku jako inteligentne specjalizacje. Miejsca pracy zostały utworzone w wyniku działalności ośrodka świadczącego usługi dla subregionu północnego, dlatego też nadal należy położyć nacisk na tworzenie miejsc pracy zarówno w istniejących jak i nowotworzonych podmiotach, szczególnie w subregionie południowym.

Ocena trwałości funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Brak możliwości oceny z uwagi na krótki czas funkcjonowania OWESów. Ocena zostanie dokonana w 2018 roku.

Rekomendacje w zakresie rozwoju ekonomii społecznej

Szczegółowe rekomendacje w zakresie rozwoju ekonomii społecznej zostaną wypracowane w 2018 roku i uwzględnione w kolejnym raporcie o stanie ekonomii społecznej w regionie.

Do tego czasu instytucjom wsparcia ekonomii społecznej rekomenduje się kontynuację działań, w szczególności:

- świadczenie usług wysokiej jakości, potwierdzone statusem akredytowanego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej;
- stały monitoring rozwoju sektora ekonomii społecznej na obszarach działania poszczególnych instytucji wsparcia, ze szczególnym uwzględnieniem danych na temat:
 - ogólnej sytuacji przedsiębiorczości społecznej na terenie działania OWES;
 - rozwoju przedsiębiorczości społecznej i trwałości funkcjonowania PES i PS, z uwzględnieniem danych o funkcjonujących i zlikwidowanych przedsiębiorstwach społecznych oraz poziomu realizacji wskaźników określonych w KPRES i RPRES;
 - stanu realizacji projektu, w ramach którego działa OWES;
- współpracę sieci OWES z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego, w tym przekazywanie danych z monitoringu sektora ES, udział w spotkaniach sieciujących; zgłaszanie wszelkich propozycji, uwag i problemów związanych z funkcjonowaniem sektora ekonomii społecznej na terenie działania poszczególnych ośrodków;
- współpracę sieci OWES z instytucjami otoczenia sektora ekonomii społecznej;
- wymianę doświadczeń z OWES-ami (z regionu i spoza niego);
- zintensyfikowanie działań w kierunku rozwoju sektora.

Z kolei jednostkom samorządu terytorialnego rekomenduje się:

- stałe podnoszenie wiedzy pracowników samorządowych, w zakresie ekonomii społecznej poprzez udział w szkoleniach, konferencjach, wizytach studyjnych warsztatach organizowanych przez ROPS i OWESy;
- diagnozę/aktualizację danych na temat współpracy lokalnych PES z gminą/powiatem; określenie i monitorowanie potrzeb w tym zakresie;
- podnoszenie świadomości pracowników urzędów miast i gmin, a także starostw powiatowych na temat narzędzi z zakresu ekonomii społecznej możliwych do zastosowania przez JST, a także korzyści jakie z tego wynikają dla społeczności lokalnej;
- wskazywanie kierunków rozwoju ekonomii społecznej w dokumentach strategicznych gmin i powiatów;
- tworzenie lokalnych programów rozwoju ekonomii społecznej lub dokumentów pokrewnych;
- promocję i informację skierowaną do organizacji pozarządowych w kierunku powoływania rad działalności pożytku publicznego;
- realizację zadań publicznych z obszaru aktywnej integracji grup wykluczonych i rozwoju wspólnot lokalnych poprzez stosowanie instrumentów z obszaru ekonomii społecznej, m.in. zlecanie podmiotom ekonomii społecznej usług użyteczności publicznej, m.in. opieka nad osobami zależnymi, usługi asystenckie dla osób niepełnosprawnych, usługi wspierania rodziny, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, usługi utrzymania zieleni miejskiej i innych prac porządkowych dotyczących mienia publicznego, usługi transportowe;
- stosowanie społecznie odpowiedzialnych zakupów/klauzul społecznych;
- tworzenie przedsiębiorstw społecznych oraz podmiotów ekonomii społecznej, w tym o charakterze reintegracyjnym, co sprzyja niwelowaniu problemów społecznych na poziomie lokalnym – podmioty ekonomii społecznej zatrudniają i/lub aktywizują klientów pomocy społecznej oraz osoby niepełnosprawne, co przekłada się na niższe koszty samorządu, rozwój lokalnej przedsiębiorczości i współpracy;
- tworzenie partnerstw międzysektorowych na rzecz rozwoju ekonomii społecznej;
- wsparcie finansowe i pozafinansowe podmiotów ekonomii społecznej, np. poprzez udostępnienie przez samorząd pomieszczeń na spotkania czy innych zasobów (np. sprzętu biurowego) na potrzeby działań podmiotów ekonomii społecznej; udostępnienie lokalu, budynku lub działki pod działalność; wsparcie szkoleniowe dla beneficjentów pomocy społecznej i instytucji pracy w zakresie zakładania przedsiębiorstw społecznych; finansowanie przez JST usług lub doradztwa w zakresie finansowym, księgowym, ekonomicznym, prawnym i marketingowym dla spółdzielni socjalnej;
- sprawozdanie z wdrażania rekomendacji z każdego roku poprzedniego.